

Bijlage 1

Alternerend inzamelen

Evaluatie

Afval scheiden is **goud!**

1 Inhoud

2	Inleiding	5
3	Voorafgaand	6
3.1	Het doel van alternerend inzamelen.....	6
3.2	Projectopzet.....	7
3.3	Uitvoering.....	7
4	Resultaten hoeveelheden, capaciteit, materieel, kosten	8
4.1	Effect op de hoeveelheden afval.....	8
4.1.1	VANG doelstelling	8
4.1.2	Deelstromen.....	9
4.2	Materieel	10
4.2.1	Capaciteit minicontainers	10
4.2.2	Inzamelroutes restafval en gft	11
4.3	Capaciteit.....	12
4.4	Besparingen	12
4.4.1	Verwachte besparingen.....	13
4.4.2	Gerealiseerde besparingen	13
4.5	Communicatie en reacties van inwoners	15
4.5.1	Communicatie	15
4.5.2	Reacties	16
4.5.3	Afvalcoaches	17
5	Resultaten flankerende maatregelen.....	19
5.1	Taxus snoeiafval.....	19
5.2	Bladkorven.....	19
5.3	Grof tuinafval, haal- en brengsysteem	19
5.4	Grof huishoudelijke afval, haal- en brengsysteem	20
5.5	Kleding en Glas	21
5.6	Oud papier.....	21
5.7	Bedrijfsafval	21
5.8	Opstellen wisselcontainers	22
5.9	Afvaldumping.....	22
5.10	Ja/nee sticker.....	22
5.11	Optimaliseren opstelplaatsen afvalcontainers.....	23
5.12	Ontdoen van AEEA (Afgedankte Electrische en Elektronische Apparatuur) ..	23
5.13	Extra containers.....	23
5.14	KCA (Klein Chemisch Afval)	24

5.15	Luiers en incontinentiemateriaal	24
5.16	Kringloopwinkels.....	24
6	Neveneffecten.....	25
6.1	Dumping op publiek toegankelijke wijkcontainers	25
6.2	Onbewoonde adressen	25
6.3	Paardenmest	26
6.4	Monitoring afvalstromen	26
6.4.1	Grof tuinafval en gemeentelijk snoeiafval	26
6.4.2	Grof huishoudelijk afval.....	26
6.5	Grijs gebied containers.....	27
6.6	90 kilo afstelling vuilniswagens.....	27
7	Conclusies en aanbevelingen	28

2 Inleiding

Voor u ligt de evaluatie van het invoeren van alternerend inzamelen in de gemeente Eemsmond. Tot 1 januari 2016 werden de grijze en groene container beide nog wekelijks geledigd bij de huishoudens in de gemeente. Per 1 januari 2016 worden de grijze en de groene container om de week geledigd. Dit wordt alternerend inzamelen genoemd. Naast het invoeren van alternerend inzamelen is het inzamelen van bedrijfsafval beëindigd en is een aantal flankerende maatregelen uitgevoerd. Deze wijzigingen hebben invloed op de hoeveelheid ingezameld afval, afval scheiding, inzet van capaciteit en materieel gehad. Over het invoeren, uitvoeren en effecten van deze maatregelen gaat deze evaluatie.

3 Voorafgaand

3.1 Het doel van alternerend inzamelen

De eerste aanzet voor het invoeren van alternerend inzamelen is ingegeven door het besparen van kosten. In 2013 heeft de raad het college de opdracht gegeven een onderzoek te starten naar de mogelijkheden en consequenties van het invoeren van alternerend inzamelen van huishoudelijk afval. De uitkomst van het onderzoek is in december 2014 aan het college en in januari 2015 aan de raad aangeboden. De uitkomst was dat het invoeren van alternerend inzamelen technisch mogelijk is en op een zorgvuldige manier ingevoerd dient te worden.

Onderstaand schema is geeft de te verwachten besparingen zoals zijn opgenomen in het 'advies vaststellen implementatieplan alternerend inzamelen' vastgesteld door het college op 22 september 2015 en het advies 'beëindigen inzameling bedrijfsafval' vastgesteld op 19 oktober 2015 door het college.

Verwachte besparing alternerend inzamelen en bedrijfsafval	
Materieel	€ 26.000
Afschrijving achterlader	€ 23.000
Capaciteit HHA	€ 36.000
Capaciteit bedrijfsafval	€ 34.500
Vermeden verwerkingskosten HHA	€ 43.000
Vermeden verwerkingskosten bedrijfsafval	€ 43.000
Capaciteit tractie	€ 22.500
Vervallen reinigingsrechten	-€ 151.945
totaal	€ 76.055

Tegelijkertijd zijn er vanuit de rijksoverheid nieuwe doelstelling met betrekking tot afval gekomen met als doel het verminderen van restafval en een beter hergebruik van afval. De doelstellingen zijn verwoord in het VANG, van afval naar grondstof, en hebben als doel om in 2020 tot 100 kilo restafval per persoon per jaar te komen en 75% afvalscheiding. Gemiddeld in Nederland werd 2015 nog 250 kilo restafval per persoon per jaar ingezameld en in de gemeente Eemsmond 360 kilo. Door het nemen van maatregelen kan er gestuurd worden op de hoeveelheid restafval. Onder restafval valt fijn huishoudelijk restafval en grof huishoudelijk restafval.

In 2016 is de gemeente door het programmabureau VANG gevraagd om zich middels een bestuursakkoord te committeren aan de VANG doelstellingen. In reactie aan de gemeenteraad heeft het college aangegeven dat het halen van de doelstellingen een omvangrijke opdracht betekent. Gezien op dat moment hard gewerkt werd aan de invoering van alternerend inzamelen en er op dat moment geen planning van maatregelen en acties beschikbaar was is het bestuursakkoord niet ondertekend. Bij de vaststelling van het Grondstoffenbeheerplan door het college en bij de vaststelling van het implementatieplan Alternerend Inzamelen is impliciet besloten om onze bijdrage te leveren om aan de landelijke VANG-doelstellingen te voldoen.

3.2 Projectopzet

Voor het invoeren van alternerend inzamelen is een implementatieplan opgesteld door de afdeling ruimte en is op 22 september 2015 door het college vastgesteld.

Na vaststelling van het implementatieplan is in september 2015 gestart met een projectgroep voor het uitvoeren van het implementatieplan. In de projectgroep waren de afdelingen ruimte, bedrijfsbureau, milieu, reiniging, communicatie en financiën vertegenwoordigd. In 2015 is de projectgroep wekelijks bij elkaar gekomen. Na invoering van het alternerend inzamelen is projectgroep tweewekelijks bij elkaar gekomen tot en met mei 2016.

3.3 Uitvoering

Ingegeven door de besparing van geld en de nieuwe VANG doelstellingen is per 1 januari 2016 alternerend inzamelen ingevoerd. Voorafgaand zijn de routes van de vuilniswagens aangepast, is de afvalstoffenverordening gewijzigd, is extern gecommuniceerd over de aanstaande wijziging in de inzameling, is een inventarisatie gemaakt van de consequenties voor personeel en materieel, zijn alternatieven gezocht voor de beschikbaar gekomen uren en materieel, is er een financieel overzicht gemaakt en is een planning opgesteld.

Tegelijkertijd met het invoeren van alternerend inzamelen is per 1 januari 2016 ook gestopt met de inzameling van bedrijfsafval door de gemeente Eemsmond naar aanleiding van het collegebesluit 'beëindigen inzameling bedrijfsafval' van 19 oktober 2015. Verder is ook de capaciteit van de haalroutes voor grof huishoudelijk afval en grof tuinafval verminderd en is er gestart met de afvalcoach.

Flankerende maatregelen die bijdragen aan de VANG doelstelling die niet noodzakelijk waren voor het invoeren van alternerend inzamelen zijn apart vermeld in de implementatieplan en zullen in 2016 geïnitieerd en uitgevoerd worden.

4 Resultaten hoeveelheden, capaciteit, materieel, kosten

Alternerend inzamelen en het stoppen met inzamelen van bedrijfsafval hebben gevolgen voor de hoeveelheden afval, personele capaciteit, materieel en kosten.

4.1 Effect op de hoeveelheden afval

Eén van de redenen voor het invoeren van alternerend inzamelen is het terugbrengen van de hoeveelheid restafval en zo bij te dragen aan het behalen van de VANG doelstelling.

Om het effect van de maatregelen op de hoeveelheid afval inzichtelijk te maken zijn de hoeveelheden in een gedetailleerd overzicht bijgehouden. Tevens wordt deze informatie gebruikt voor de wettelijk verplichte jaarlijkse terugkoppeling aan het rijk van de hoeveelheden afval. Als referentie voor 2016 wordt het jaar 2015 gebruikt. 2015 is vergelijkbaar met de voorgaande jaren. Een overzicht van alle afvalstromen en de totalen van 2015 en 2016 staan in 4.1.2.

4.1.1 VANG doelstelling

Bij de VANG doelstelling wordt uitgegaan van huishoudelijk restafval dat overblijft na het scheiden van afval aan de bron en via nascheiding. Onder huishoudelijk restafval wordt zowel fijn als grof huishoudelijk afval verstaan. In de onderstaande tabellen de cijfers.

Ton per jaar			
Afvalsoort	2015	2016	verschil
Huishoudelijk restafval na nascheiding	4.936	3.675	-1.261
Grof vuil route	159	171	12
Particulieren overig afval milieustraat	590	724	134
Totaal huishoudelijk restafval	5.684	4.570	-1.115

Procentuele verschillen			
Afvalsoort	2015	2016	verschil
Huishoudelijk restafval na nascheiding	100%	74%	-26%
Grof vuil route	100%	108%	8%
Particulieren overig afval milieustraat	100%	123%	23%
Totaal huishoudelijk restafval	100%	80%	-20%

Het aanbod via de grijze container is duidelijk afgenomen in 2016. Daarnaast is een toename te zien bij het grof vuil. In totaal is er 1.115 ton restafval minder aangeboden, 20% minder. De toename van grof huishoudelijk afval duidt er op dat deze afvalstroom beter gescheiden wordt en minder in de grijze container beland.

Kilo per inwoner			
Afvalsoort	2015	2016	verschil
Huishoudelijk restafval na nascheiding	313,0	232,4	-80,6
Grof vuil route	10,1	10,8	0,8
Particulieren overig afval milieustraat	37,4	44,2	6,8
Totaal huishoudelijk restafval	360	287	-73,0

VANG geeft als doelstelling om in 2020 nog 100 kilo restafval per persoon per jaar te hebben. Landelijk was in 2015 het gemiddelde 250 kilo. Met het invoeren van alternierend inzamelen is een flinke slag gemaakt maar de afstand tot 100 kilo is nog groot.

Het tweede doel van VANG is om in 2020 75% van het huishoudelijk afval te scheiden.

Scheidingspercentage huishoudelijk afval VANG			
Afvalsoort	Eenheid	2015	2016
Totale hoeveelheid particulier afval	Ton	11.955	10.570
Waarvan restafval (na nascheiding)	Ton	5.684	4.570
Waarvan gescheiden afval	Ton	6.270	6.000
Percentage gescheiden afval	%	52%	57%

In 2015 betrof het aandeel gescheiden afval nog 52% van het totaal. In 2016 is door betere scheiding en afname van het restafval het aandeel gescheiden afval gestegen naar 57% van de totale hoeveelheid huishoudelijk afval.

4.1.2 Deelstromen

Naast het huishoudelijk restafval worden er ook gescheiden deelstromen ingezameld. In het overzicht onder aan deze paragraaf zijn voor alle verschillende deelstromen de hoeveelheden voor 2015, 2016 en de verschillen tussen deze jaren inzichtelijk gemaakt.

Na het restafval is groente-, fruit- en tuinafval de grootste stroom afval. De hoeveelheid aan huis ingezameld is afgenomen in 2016. Dit wordt gedeeltelijk gecompenseerd door een toename van grof tuinafval. GFT en tuinafval gecombineerd is 7% minder aangeboden.

De totale som van het door de inwoners van Eemsmond aangeboden afval is afgenomen in 2016. Deze afname wordt veroorzaakt door minder aanbod in de grijze en groene container. Bijna alle andere gescheiden deelstromen laten een stijging zien, het afval wordt dus beter gescheiden.

Toch is het verschil lang niet volledig te verklaren door het beter scheiden van afval door particulieren. Dit betekent dat er afval dat voorheen wel in de grijze container werd gedaan hier nu niet in komt. Het is lastig te zeggen welk afval dit is. Het aantal dumpingen van afval in de openbare ruimte is wel toegenomen van 60 meldingen in voorgaande jaren naar bijna 100 in 2016. De hoeveelheden die hier mee gepaard gaan zijn zeer beperkt. Mogelijk kan de oorzaak mede gezocht worden in het onrechtmatig ontdoen van bedrijfsafval. Ook zou het kunnen zijn dat inwoners dit jaar de zolder of garage minder grondig hebben opgeruimd.

Hoeveelheden deelstromen afval				
Afvalsoort	Eenheid	2015	2016	Vershil
Huishoudelijk restafval aan huis ingezameld (HHA)	Ton	5.193	3.889	-1.304
Drankenkartons nagescheiden uit HHA	Ton	39	41	2
Kunststof nagescheiden uit HHA	Ton	218	174	-45
Huishoudelijk restafval na nascheiding	Ton	4.936	3.675	-1.261
Grof HHA (huis-aan-huis inzameling)	Ton	159	171	12
Particulieren overig (grof, puin, etc) (milieustraat)	Ton	590	700	110
Grof Huisvuil pilot gratis brengen (milieustraat)	Ton	0	24	24
GFT (huis-aan-huis inzameling)	Ton	3.371	3.004	-367
Takkenroute (huis-aan-huis inzameling)	Ton	774	791	18
Particulier GFT/groenafval (milieustraat)	Ton	262	269	8
Takken/snoeiafval pilot gratis brengen	Ton	0	43	43
Papier/Karton (huis-aan-huis inzameling)	Ton	1.063	1.102	39
Verpakkingsglas (glasbak)	Ton	241	278	37
Textiel containers	Ton	64	85	21
Textiel huis-aan-huis	Ton	4	4	0
Luiers en incontinentiemateriaal (containers)	Ton	17	13	-4
Taxus (milieustraat)	m3	0	1	1
Bladkorven	Ton	16	0	-16
KCA (milieustraat)	Ton	10	13	2
Vlakglas (milieustraat)	Ton	27	16	-10
Bruin/witgoed (AEEA) (milieustraat)	Ton	30	35	5
B-Hout (milieustraat)	Ton	9	0	-9
B&S restafval (milieustraat)	Ton	0	2	2
B&S Dakleer composiet (milieustraat)	Ton	3	4	1
Rubberafval particulieren (milieustraat)	Ton	2	4	2
Gemengd puin (milieustraat)	Ton	1	0	-1
Schroot/ijzer (milieustraat)	Ton	6	7	1
Grond (milieustraat)	Ton	25	32	7
Ang asbest part vrijgesteld (milieustraat)	Ton	29	39	11
Buikbare huisraad goud goed	Ton	60	45	-15

Luiers en incontinentiemateriaal wordt sinds 2016 gewogen in plaats van geschat.
De inhoud van de bladkorven zijn in 2016 niet apart gewogen.

4.2 Materieel

De inzameling van restafval en gft geschiedt via de grijze en groene container die geleegd worden door vuilniswagens op vooraf bepaalde routes.

4.2.1 Capaciteit minicontainers

Met het invoeren van alternerend inzamelen kan een container nog maar tweewekelijks aangeboden worden ter lediging, een halvering van het aantal aanbiedmomenten van 52 naar 26. Het aantal ledigingen, ofwel het aantal aangeboden containers, is in 2016 voor de grijze restcontainer met 25% afgenomen en voor de groene gft container met 5% afgenomen ten opzichte van 2015.

Aantal ledigingen containers			
Container	2015	2016	%
Grijs	190.640	145.701	76%
Groen	91.390	87.251	95%

Wanneer de afname van het aantal aanbiedmomenten afgezet wordt tegen het aantal ledigingen is vast te stellen dat het aantal aangeboden containers per aanbiedmoment is toegenomen. Voorheen was het voor veel inwoners niet noodzakelijk om de container elke aanbiedmoment aan te bieden. Nu de container om de week geleege wordt, wordt er meer gebruik gemaakt van de aanbiedmomenten.

Containers per aanbiedmoment		
Container	2015 (52)	2016 (26)
Grijs	3666	5604
Groen	1758	3356

Doordat zowel de totale hoeveelheid ingezameld restafval en gft-afval als ook het aantal ledigingen is afgenomen zat er in 2016 gemiddeld iets minder kilo's afval in de containers ten opzichte van 2015.

Gem. kilo per aangeboden container		
Container	2015	2016
Grijs	25,9	25,2
Groen	36,9	34,4

4.2.2 Inzamelroutes restafval en gft

Voor het om de week inzamelen van de grijze en groene container zijn de routes van de vuilniswagens aangepast. Het opstellen van de routes is net als voorgaande jaren door de reiniging samen met Omrin gebeurd. Hierbij is gebruik gemaakt van de planfaciliteiten van Omrin en de kennis en ervaring van de reinigers. De routes worden vertaald naar de afvalkalender die de inwoners thuis ontvangen. Hierbij is geen gebruik gemaakt van het containermanagement systeem van de gemeente, hiervoor ontbreekt de benodigde koppeling van systemen.

De routes zijn ten opzichte van 2016 kleiner geworden omdat de verwachting was dat er meer en beter gevulde containers aangeboden zouden worden. Gebleken is dat het aantal aangeboden containers per aanbiedmoment is toegenomen en het gemiddeld aantal kilo's per container is licht afgenomen.

Het aantal aangeboden grijze containers en de vulgraad zijn het jaar rond aardig constant. Het aanbod van de gft container is duidelijk seizoensgebonden welke start in de lente en eindigt aan het einde van de herfst. Dit leidt er toe dat de inzet van personeel en materieel in het gft seizoen hoger ligt dan in andere helft van het jaar en vraagt flexibiliteit van personeel en organisatie.

4.3 Capaciteit

De afvalinzameling huis aan huis van rest- en gft-afval wordt uitgevoerd door de medewerkers reiniging. De medewerkers van tractie zamelen aan huis grof huishoudelijk afval en grof tuinafval in en ondersteund de reiniging op het gebied van wisselcontainers.

De geplande en werkelijke inzet in uren van de medewerkers van reiniging en tractie gerelateerd aan alternerend inzamelen is inzichtelijk gemaakt in de volgende overzichten.

Geplande en werkelijke uren inzet reiniging				
	2015		2016	
	gepland	werkelijk	gepland	werkelijk
Inzameling huisvuil	5.100	4.939	4.465	3.747
zwerfafval opruimen	500	216	500	326
Containers chippen/uitzetten	0	127	0	263
Bedrijfsafval	1.150	1.227	0	124
Afvalcoach	nvt	nvt	500	474

In het overzicht is te zien dat de inzameling van het huishoudelijk afval minder inzet vergt. Duidelijk is ook dat de inzameling van bedrijfsafval is gestopt en de taak van afvalcoach nieuw is sinds 2016. Doordat er meer gft-containers zijn aangevraagd heeft het verwerken van deze aanvragen meer inzet gevraagd.

Geplande en werkelijke uren inzet tractie tbv reiniging				
	2015		2016	
	gepland	werkelijk	gepland	werkelijk
Afval	700	523	788	527
Reinigen wisselcontainers	750	1.969	0	31
totaal tractie voor reiniging	1.450	2.492	788	558

De afdeling tractie voert ook werkzaamheden met betrekking tot de inzameling van huishoudelijk afval. Tractie verzorgt de inzamelen aan huis van grofvuil en grof tuinafval. De vuilniswagens maken gebruik van een grote container die gewisseld konden worden op het moment dat deze vol zijn, de wisselcontainers. In 2014 werden deze containers op drie plekken in de gemeente opgepikt en getransporteerd naar Usquert om geleegd te worden en werden leeg teruggeplaatst, hiervoor was 750 uur geraamd en 1493 uur werkelijk gereden. In 2015 konden de wisselcontainers niet meer geleegd worden in Usquert maar in Oude Haske, voor dit aftransport was 1855 uur geraamd en 1969 uur werkelijk gereden. Per 2016 wisselen de vuilniswagens alleen nog op de gemeentewerf en wordt Omrin ingehuurd voor het aftransport van de wisselcontainers.

4.4 Besparingen

Het invoeren van alternerend inzamelen en stoppen met de inzameling van bedrijfsafval levert naar verwachting een besparing op.

4.4.1 Verwachte besparingen

In het implementatieplan altemnerend inzamelen en het advies 'beëindigen inzameling bedrijfsafval' zijn inschattingen gemaakt van kosten en besparingen.

Verwachte besparing altemnerend inzamelen en bedrijfsafval	
Materieel	€ 26.000
Afschrijving achterlader	€ 23.000
Capaciteit HHA	€ 36.000
Capaciteit bedrijfsafval	€ 34.500
Vermeden verwerkingskosten HHA	€ 43.000
Vermeden verwerkingskosten bedrijfsafval	€ 43.000
Capaciteit tractie	€ 22.500
Vervallen reinigingsrechten	-€ 151.945
totaal	€ 76.055

Materieel: Besparing door minder onderhoud en brandstof door afstoten achterlader.
Afschrijving achterlader na verkoop: Besparing op afschrijving door afstoten achterlader.
Capaciteit HHA: Vrijvallen 1200 uren door altemnerend inzamelen à €30,-
Capaciteit bedrijfsafval: Besparing inzet personeel 1150 uren x €30,- (exclusief overhead).
Vermeden verwerkingskosten HHA: Vermeden verwerkingskosten van restafval.
Vermeden verwerkingskosten Bedrijfsafval: Vermeden verwerkingskosten van restafval.
Capaciteit tractie: Besparing uren tractie door vervallen vervoer wisselcontainers binnen gemeente en aftransport naar Usquert à €30,-
Vervallen reinigingsrechten: De vergoeding ontvangen van bedrijven voor de inzameling van bedrijfsafval.

In het advies 'beëindigen inzameling bedrijfsafval' wordt aangetekend dat bij continuering van de inzameling van bedrijfsafval de verwerkingskosten niet meer tegen gereduceerd tarief plaats vindt maar voor €202,- per ton. Dit zou betekenen dat de kosten met €181.500,- (exclusief overhead) hoger worden dan de inkomsten €151.945,-

4.4.2 Gerealiseerde besparingen

De besparingen worden gerealiseerd door de verkoop van de achterlader, een afname in de hoeveelheid te verwerken huishoudelijk rest- en bedrijfsafval en minder inzet van medewerkers.

Verkoop achterlader

De achterlader is verkocht aan Omrin waardoor de verwachte besparing op onderhoud, brandstof en afschrijving is gerealiseerd.

Kosten verwerking afval

De hoeveelheden verwerkt afval laten de volgende kosten en besparingen zien.

Verwerkingskosten: huishoudelijk restafval							
	afval in ton		kosten per ton		totale kosten		
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	Vershil
Restafval inzameling aan huis	5.193	3.889	€ 134,00	€ 131,50	€ 695.900	€ 511.425	-€ 184.475

Verwerkingskosten: inzameling bedrijfsafval							
	afval in ton		kosten per ton		totale kosten		
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	Vershil
Bedrijfsafval	446	12	€ 98,00	€ 98,00	€ 43.706	€ 1.194	-€ 42.512

Kosten en uren inzet reiniging en tractie

Uren en kosten voor de inzet van de medewerkers van reiniging en tractie geeft de volgende overzichten. In het voortraject is gerekend met kosten per uur van €30,-. In de onderstaande tabellen is hier ook mee gerekend om het verschil in kosten tussen 2015 en 2016 voor de inzet van reiniging en tractie inzichtelijk te maken.

Uren en kosten inzet reiniging					
	Uren			kosten verschil	
	2015	2016	verschil	per uur	totaal
Inzameling huisvuil	4.939	3.747	-1.192	€ 30	-€ 35.772
Zwerfafval opruimen	216	326	110	€ 30	€ 3.300
Containers chippen/uitzetten	127	263	136	€ 30	€ 4.065
Bedrijfsafval	1.227	124	-1.104	€ 30	-€ 33.105
Afvalcoach	nvt	474	474	€ 30	€ 14.220

Uren en kosten inzet tractie tbv reiniging					
	Uren			kosten verschil	
	2015	2016	verschil	per uur	totaal
Afval (grofvuil en tuin afval)	523	527	4	€ 30	€ 126
Reiniging wisselcontainers	1.969	31	-1.939	€ 30	-€ 58.164
totaal tractie voor reiniging	2.492	558	-1.935	€ 30	-€ 58.038

Reinigingsrechten

Doordat de gemeente geen bedrijfsafval meer inzamelt worden er ook geen reinigingsrechten meer geïnd. De inkomsten van €151.495,- komen hiermee te vervallen.

Gerealiseerde besparingen

Het onderstaande overzicht zet de verwachte en gerealiseerde besparingen tegen elkaar af.

Besparing alternerend inzamelen en bedrijfsafval		
	Verwacht	Gerealiseerd
Materieel	€ 26.000	€ 26.000
Afschrijving achterlader	€ 23.000	€ 23.000
Capaciteit HHA	€ 36.000	€ 35.772
Capaciteit bedrijfsafval	€ 34.500	€ 33.105
Vermeden verwerkingskosten HHA	€ 43.000	€ 184.475
Vermeden verwerkingskosten bedrijfsafval	€ 43.000	€ 42.512
Capaciteit tractie	€ 22.500	€ 58.164
Vervallen reinigingsrechten	-€ 151.945	-€ 151.945
totaal	€ 76.055	€ 251.083

Doordat de hoeveelheid ingezameld restafval niet 7% maar 25% lager ligt dan verwacht is de besparing op de vermeden verwerkingskosten van huishoudelijk afval flink groter dan verwacht. Voor het verwerken van het bedrijfsafval is de besparing bijna gehaald doordat in januari 2016 nog een laatste lediging heeft plaatsgevonden in verband met het innemen van de afvalcontainers.

De capaciteit HHA van de reiniging heeft met het aantal van 1190 minder ingezette uren het doel van 1200 uur zo goed als gehaald. Ook de capaciteit voor bedrijfsafval heeft met een afname van 1104 uur de beoogde besparing van 1150 uur zo goed als behaald. Doordat tractie de wisselcontainers niet meer hoeft te transporteren zijn deze uren niet meer ingezet ten behoeve van de reiniging. De besparing is groter omdat er in 2015 meer uren ingezet zijn dan er aan uren voor de besparing rekening gehouden is.

Bij het invoeren van alternerend inzamelen zijn ook incidentele kosten gemaakt. Voor communicatie is €20.000 ingezet waarvan €5.000 vanuit het budget van communicatie. De overige kosten uit het budget coördinatie afvalverwerking.

Bijkomende werkzaamheden zoals het aanpassen van de routes, uitzetten van aangevraagde containers, extra aandacht voor wijkcontainers heeft extra inspanning gevraagd naast de reguliere werkzaamheden.

4.5 Communicatie en reacties van inwoners

Het was cruciaal om de inwoners en de medewerkers van de gemeente Eemsmond te informeren over het invoeren van alternerend inzamelen. Daarom is er een communicatiecampagne ontworpen door de afdeling communicatie.

Op de wijzigingen in het beleid zijn verscheidene reacties binnengekomen.

4.5.1 Communicatie

Rond het invoeren van alternerend is een communicatiecampagne ingezet met als doel de inwoners te informeren over de wijzigingen in de inzameling, heb mee te laten werken aan het aanbieden van de juiste container en hen beter afval te laten scheiden. Andere doelgroepen zijn ook de raad, het college, collega's en de pers.

De kern van de boodschap zijn de landelijke doelstellingen voor wat betreft het terugdringen van de hoeveelheid restafval en het beter scheiden van afval. Hiervoor is de slogan "Afval scheiden is goud!" gebruikt. Deze slogan is dubbel uit te leggen.

Enerzijds is afval scheiden goud waard en anderzijds is afscheiden goed om te doen, 'goud' is immers Gronings voor 'goed'.

Afval scheiden is goud!

Om de inwoners te informeren over de invoering van alternerend inzamelen en over het beter scheiden van afval te informeren zijn verschillende middelen ingezet.

Inwoners hebben een originele ansichtkaart met aankondiging ontvangen evenals een brief met uitleg over wat er gaat veranderen en waarom, een folder met informatie en de afvalkalender en afvalwijzer met extra brief.

Daarnaast is er voor, tijdens en na het invoeren van alternerend inzamelen aandacht voor de verandering geweest in het gemeentenieuws door middel van kleine berichten maar ook een interview met de wethouders. De gemeentelijke website bevat veel informatie over het hoe, wat en waar afval gescheiden kan worden.

De afzetcontainers op de vuilniswagens zijn voorzien van grote stickers met de boodschap 'afval scheiden is goud' en de 'ene week groen, de andere grijs'.

Voor het beantwoorden van vragen van inwoners is er een lijst met veel gestelde vragen opgesteld voor het KCC en is er een apart e-mail adres in het leven geroepen voor vragen en reacties.

4.5.2 Reacties

Na de start van de communicatie campagne eind oktober 2015 over het invoeren van alternerend inzamelen en de flankerende maatregelen zijn er verscheidene vragen en reacties van inwoners gekomen. Het merendeel van de reacties die telefonische binnen zijn gekomen zijn afgehandeld door het KCC en het bedrijfsbureau. Het aantal vragen en reacties is niet geregistreerd. Daarnaast zijn er 100 gesprekken en e-mails doorgezet naar de afdeling milieu ter beantwoording. Ook de reinigers hebben de nodige vragen beantwoord.

Voorafgaand aan de invoering was er onder de reagerende inwoners veelal de angst om het restafval niet kwijt te kunnen. Vragen over afval scheiden en opmerkingen dat de huidige maatregelen nog niet ver genoeg gaan om beter scheiden te stimuleren waren ook veel gehoorde reacties.

Ook de afvalkalender riep enkele vragen op. Het jarenlange kleurgebruik van groene en blauwe kolommen schiep bij enkelen verwarring met de groene en grijze container. De kleuren zijn aangepast is de kalender van 2017.

De start van alternerend inzamelen ging gepaard met een week ijzel. Hierdoor konden direct al een aantal routes niet gereden worden, deze zijn ingehaald ten koste van de gft-route de week er op. Dit leverde ook enkele reacties op.

De reacties zijn adequaat door het KCC, het bedrijfsbureau, de reinigers en de afdeling milieu beantwoord. Twee maanden na invoering kwamen er nauwelijks nog reacties binnen.

4.5.3 Afvalcoaches

Om de inwoners van de gemeente Eemsmond te helpen beter afval te scheiden en het afval op een goede manier aan te bieden is tegelijk met het invoeren van alternierend inzamelen de afvalcoach geïntroduceerd. Alle reinigers hebben bij Omrin de opleiding tot afvalcoach gevolgd en hebben zo goede kennis van het scheiden van afval en het contact met de inwoners. In de praktijk is voornamelijk één van de reinigers actief als afvalcoach.

De afvalcoach is het aanspreekpunt voor inwoners met betrekking tot afval scheiden en aanbieden. Meerdere keren per week wordt er door inwoners contact gezocht met de afvalcoach met vragen over het scheiden van afval. Ook attendeert de afvalcoach mensen er op wanneer ze per abuis de verkeerde container aanbieden, dit wordt erg gewaardeerd. Wanneer er huisvuil gedumpt is probeert de afvalcoach te achterhalen van wie dit afkomstig is om vervolgens in gesprek te gaan.

Tijdens het ledigen van de huisvuilcontainers constateert de chauffeur of een container goed aangeboden wordt, of er geen vuilniszakken naast staan en of het juiste afval in de container zit, bijvoorbeeld restafval in de groene container. Niet alleen wat boven in de container zit maar ook is tijdens het legen, middels een camera, ook te zien wat er onder in de container zit. In eerste instantie wordt aan de container een hanger gehangen waarop staat wat er niet in orde was met het aanbieden van de container. Wanneer een container voor de 2^e of 3^e keer verkeerd aangeboden wordt of verkeerd afval bevat gaat de afvalcoach bij het betreffende huishouden langs om de bewoners te informeren. Het blijkt dat mensen zich vaak niet bewust zijn van het geen ze niet goed doen en passen hun aanbiedgedrag aan na geïnformeerd te zijn. Ook mensen die bewust anders aanbieden dan de bedoeling is veranderen vaak hun gedrag na het informele bezoek van de afvalcoach. Na het bezoek van de afvalcoach krijgen de betreffende containers de weken er na extra aandacht van de afvalcoach en chauffeurs. Zo is er wekelijks extra aandacht voor 200 containers. Wanneer nog steeds de aanbiedregels wordt worden overtreden volgt een tweede bezoek van de afvalcoach. In het uiterste geval kan besloten worden om een container niet te ledigen totdat het verkeerde afval verwijderd is.

Voor de inzet van de afvalcoach is voor de jaren 2016, 2017 en 2018 in totaal 1500 uur geraamd, gemiddeld 500 uur per jaar. In 2016 is hiervan 474 uur ingezet door de afvalcoach.

gemeente
EEMSMOND

UW CONTAINER IS
● WEL / ● NIET GELEEGD.
**WILT U ER VOORTAAN
VOOR ZORGEN DAT:**

- ☒ De container zo geplaatst is dat er geen obstakel tussen de containers en de weg of vlak achter de containers staat (zo mogelijk niet meer dan 50 cm van de weg).
- ☐ De container niet zwaarder is dan 75 kg.
- ☐ De container met gesloten deksel aangeboden wordt.
- ☐ De container om 07.00 uur staat aangeboden.
- ☐ De containers zoveel mogelijk in groepen van twee staan met ongeveer 15 cm tussenruimte.
- ☐ Er geen afval over de rand van de container hangt.
- ☐ U uw afval beter scheidt. Kijk op uw afvalkalender wat in welke container moet.
- ☐ Het afval niet vast gepropt in de container zit. U kunt het afval beter niet aanstampen.
- ☐ Het afval niet vastvriest.
- ☐ U de container plaatst op de gemarkeerde plek in uw straat.
- ☐

Hebt u vragen?
Bel de afvalcoach van de gemeente:
0595 - 43 75 55

Afval scheiden is goud!

Door de inzet van de afvalcoach is het aanbod van verkeerd aangeboden afval duidelijk afgenomen. Dit betekent dat het aangeboden afval beter gescheiden wordt waardoor de inzameling beter verloopt, het afval minder vervuilt is en beter verwerkt kan worden. Wanneer er langere tijd geen aandacht is van de afvalcoach verminderd het effect van de inzet van de afvalcoach.

5 Resultaten flankerende maatregelen

In het implementatieplan alternerend inzamelen zijn verschillende flankerende maatregelen beschreven om bij te dragen aan het behalen van de VANG doelstellingen en de hoeveelheid restafval te verminderen. Hieronder worden de verschillende maatregelen besproken die zijn opgenomen in het implementatieplan alternerend inzamelen.

5.1 Taxus snoeiafval

Taxus snoeisel geoogst in een bepaalde periode in het jaar kan dienen als grondstof voor medicijnen ter bestrijding van kanker. Geadviseerd is om taxus snoeisel apart in te nemen op de milieustraat en gemeentewerf.

In samenwerking met de organisatie 'vergroot de hoop' is op de milieustraat een gezamenlijke voorziening voor de vier samenwerkende gemeenten gerealiseerd.

5.2 Bladkorven

In het najaar plaats de gemeente op verschillende locaties bladkorven waar inwoners hun bladafval in kunnen aanbieden. Door het bieden van een alternatief voor het bladafval wordt het scheiden van afval gestimuleerd. Geadviseerd is om na het plaatsen de situatie te monitoren en indien nodig bladkorven bij te plaatsen of ledigingsfrequentie aan te passen

In 2016 zijn er vijf extra bladkorven geplaatst in de gemeente waardoor er 20 bladkorven beschikbaar waren in acht verschillende kernen. Na het einde van het bladseizoen is gebleken dat één locatie niet gebruikt wordt. Deze vervalt volgend jaar. Wel worden er in 2017 op vijf nieuwe locaties bladkorven geplaatst. Het verzoek hiervoor is onder andere via de buurtschouw van de inwoners gekomen.

5.3 Grof tuinafval, haal- en brengsysteem

Inwoners van de gemeente konden in 2015 en voorgaande jaren grof tuinafval en takken op laten halen door de medewerkers van de gemeentewerf. Hoeveelheden tot 5 m³ kosten € 23.40. De gemeente was hiervoor opgedeeld in vier regio's die elk eenmaal per maand bediend werden. Effectief vier haaldagen per maand zonder maximum inschrijving. Inwoners kunnen ook tegen betaling van €33.38 per ton grof tuinafval en takken zelf brengen naar de milieustraat in Usquert. Geadviseerd is om het zelf brengen naar de milieustraat te stimuleren door de frequentie van het halen van grof huishoudelijk afval bij huis te verlagen tot één maandelijkse dag waarbij een vol = vol planning wordt.

Per 1 januari 2016 zijn de vier regio's samengevoegd en is er één haaldag per maand ingesteld met een maximum aantal adressen. Als snel bleek dat het aantal inschrijvingen de capaciteit per maand overschreed waardoor de capaciteit voor de komende maanden ook snel gevuld werd. Het klantcontactcentrum die de inwoners te woord staan en de planning vullen kregen veel signalen van onvrede van de inwoners. En omdat na enkele maanden de capaciteit voor de rest van het jaar volgepland dreigde te raken is besloten om de werkwijze van voorgaande jaren weer te hanteren en een

inhaalslag te maken op de volgeplande maanden. Door deze ingrepen zijn de wachtlijsten verdwenen. De ingezette uren door tractie voor het aan huis inzamelen van grof huishoudelijk en grof tuinafval is hierdoor in 2016 vergelijkbaar met de inzet in 2015.

In april, mei, september en oktober 2016 is er een pilot geweest waarbij inwoners van de gemeente Eemsmond hun grof tuinafval vier weekenden gratis konden brengen naar de milieustraat. Hier is goed gebruik van gemaakt, respectievelijk 73 ritten en totaal 14.400 kilo; 76 ritten en totaal 17.200 kilo; 17 ritten en totaal 3.120 kilo (erg warm zomer weekend) en 43 ritten met totaal 8.040 kilo.

Na aanleiding van de geslaagde pilots hebben het college en de gemeenteraad besloten om per 1 januari 2017 het brengen van grof tuinafval naar de milieustraat gratis te maken voor vier aanhangers of acht kofferbakken per huishouden per jaar. Tegelijkertijd zijn de kosten voor het laten halen van huishoudelijk afval aan huis kostendekkend gemaakt met €86.70 voor maximaal 5 m³.

Door deze veranderingen is het aantrekkelijker geworden om het grof tuinafval naar de milieustraat te brengen in plaats van op te laten halen.

5.4 Grof huishoudelijke afval, haal- en brengsysteem

Inwoners van de gemeente konden in 2015 en voorgaande jaren grof huishoudelijk afval tegen betaling van € 23,40 per m³ op laten halen door de medewerkers van de gemeentewerf. De gemeente was hiervoor opgedeeld in vier regio's die elk eenmaal per maand bediend werden. Effectief vier haaldagen per maand zonder maximum inschrijving. Inwoners kunnen ook tegen betaling van €87.73 per ton grof huishoudelijk afval zelf brengen naar de milieustraat in Usquert. Geadviseerd is om het zelf brengen naar de milieustraat te stimuleren door de frequentie van het halen van grof huishoudelijk afval bij huis te verlagen tot één maandelijkse dag waarbij een vol = vol planning wordt gehanteerd en het brengen naar de milieustraat enkele keren gratis te maken.

Per 1 januari 2016 zijn de vier regio's samengevoegd en is er één haaldag per maand ingesteld met een maximum aantal adressen. Het gratis kunnen brengen van grof huishoudelijk afval was op dat moment nog niet uitgewerkt. Als snel bleek dat het aantal inschrijvingen de capaciteit per maand overschreed waardoor de capaciteit voor de komende maanden ook snel gevuld werd. Het klantcontactcentrum die de inwoners te woord staan en de planning vullen kregen veel signalen van onvrede van de inwoners. Omdat na enkele maanden de capaciteit voor de rest van het jaar volgepland dreigde te raken is besloten om de werkwijze van voorgaande jaren weer te hanteren en een inhaalslag te maken op de volgeplande maanden. Door deze ingrepen zijn de wachtlijsten verdwenen. De ingezette uren door tractie voor het aan huis inzamelen van grof huishoudelijk en grof tuinafval is hierdoor in 2016 vergelijkbaar met de inzet in 2015.

In november en december 2016 is er een pilot geweest waarbij inwoners van de gemeente Eemsmond hun grof huishoudelijk afval twee weekenden gratis konden brengen naar de milieustraat. Hier is goed gebruik van gemaakt, respectievelijk 75 ritten en totaal 11.220 kilo en 95 ritten en totaal 13.080 kilo.

Na aanleiding van de geslaagde pilots hebben het college en de gemeenteraad besloten om per 1 januari 2017 het brengen van grof huishoudelijk afval naar de milieustraat gratis te maken voor twee aanhangers of vier kofferbakken per huishouden per jaar. Tegelijkertijd zijn de kosten voor het laten halen van huishoudelijk afval aan huis kostendekkend gemaakt met €92.09 per m³. Door deze veranderingen is het aantrekkelijker geworden om het grof huishoudelijk afval naar de milieustraat te brengen in plaats van op te laten halen.

5.5 Kleding en Glas

Op verschillende locaties in de gemeente zijn glas en kledingcontainers geplaatst. Geadviseerd is om middels communicatie aandacht te schenken aan het scheiden van deze stromen. Daarnaast in 2016 de hoeveelheden monitoren en waar nodig aanpassingen doen.

De hoeveelheid ingezameld glas is met 15% gestegen in 2016 ten opzichte van 2015. De capaciteit van de glasbakken hier vooralsnog voldoende voor. Textiel is in 2016 32% meer ingezameld dan in 2015. In Uithuizermeeden is gebleken dat de capaciteit van de enkele ondergrondse textielcontainer onvoldoende was. Dit is opgelost met het bijplaatsen van een bovengrondse textielcontainer. Tevens is vastgesteld dat aan de Molenerf in Uithuizen geen textielcontainer aanwezig was. Op deze locatie is ook een bovengrondse textielcontainer geplaatst. Voor de verwerking van het ingezamelde textiel zijn nieuwe afspraken gemaakt met Sympany, ANG en Ability. In 2016 is gestart met het sorteren van het ingezamelde textiel in Uithuizen door Ability. Hierdoor zijn mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt lokaal aan het werk.

5.6 Oud papier

Oud papier wordt door verschillende verenigingen en scholen ingezameld via huis-aan-huis inzameling of door middel van een container op locatie. Geadviseerd is om door middel van communicatie aandacht te besteden aan het scheiden van afval en in 2016 te onderzoeken welke maatregelen de ingezamelde hoeveelheid kunnen verhogen.

De hoeveelheid ingezameld oud papier is met 4% licht gestegen. Onderzoek naar maatregelen om de ingezamelde hoeveelheid oud papier te verhogen heeft niet plaatsgevonden.

5.7 Bedrijfsafval

Het college heeft op 19 oktober 2015 middels het instemmen met het separate advies 'beëindigen inzameling bedrijfsafval' besloten om per 1 januari 2016 de inzameling van bedrijfsafval door de dienst van de gemeente Eemsmond te beëindigen. Aanleiding hiervoor waren de kerntakendiscussie in de gemeenteraad in 2014 en de vernieuwde wet Vennootschapsbelasting per 1 januari 2016 waardoor vennootschapsbelasting over deze activiteit betaald moet worden en een uitgebreide administratie bijgehouden moet worden. Tevens wordt in het advies 'beëindigen inzameling bedrijfsafval' aangetekend dat bij continuering van de inzameling van bedrijfsafval de verwerkingskosten niet meer tegen gereduceerd tarief plaats vindt maar voor €202,- per ton. Dit zou betekenen dat

de kosten met €181.500,- (exclusief overhead) hoger worden dan de inkomsten €151.945,-

Voor een goede overgang van de klanten naar een ander dienstverlener zijn de klanten zijn vooraf aangeschreven. In de eerste maand van 2016 zijn bij de scheidende klanten de containers ingenomen.

5.8 Opstellen wisselcontainers

De vuilniswagens zijn voorzien van wisselcontainers. Wanneer deze vol zijn kunnen deze gewisseld worden voor lege wisselcontainers. In de gemeente waren drie opstelplaatsen in Warffum, Uithuizermeeden en Kantens waar deze containers gewisseld konden worden. Tractie zorgde er voor dat de containers op de opstelplaatsen weer omgewisseld werden. Omdat er met het alternerend inzamelen nieuwe routes zijn opgesteld kan in 2016 blijken dat andere opstelplaatsen gunstiger zijn.

In 2016 is gebleken dat het wisselen op één locatie minder tijd kost en efficiënter is. De vuilniswagens wisselen nu van wisselcontainer op de gemeentewerf in Uithuizen.

5.9 Afvaldumping

Met het invoeren van het altererend inzamelen was de verwachting dat het aantal dumpingen ligt zou toenemen. Door dit te monitoren kan gekeken worden of er aanvullend beleid nodig is.

In de gemeente wordt door de buitendienst afval in de openbare ruimte opgeruimd naast het afval dat in de afvalbakken zit. Dit varieert van lege blikjes en chipszakken tot fietsen tot autobanden. Al deze opruimactiviteiten worden onder de noemer zwerfafval geregistreerd. In voorgaande jaren zijner ongeveer 60 meldingen per jaar binnengekomen. In 2016 zijn er in totaal 99 melding van zwerfafval binnengekomen. Deze toename ligt in de lijn der verwachting.

In 2016 zijn er meer uren besteed aan het ruimen van zwerfafval dan in 2015. Dezelfde trend is te zien in de jaren 2013 en 2014. Door de fluctuatie in uren door de jaren heen en de verschillende activiteiten die onder deze uren vallen is niet te zeggen dat er meer tijd kwijt is aan gedumpt afval na de invoering van alternerend inzamelen.

Zwerfvuil: uren reiniging		
	2015	2016
Gepland	500	500
Werkelijk	215,5	325,5

Wanneer de herkomst van het gedumpte afval wordt achterhaald gaat afhankelijk van de ernst van de dumping de afvalcoach langs voor een gesprek of onderneemt de politie actie.

5.10 Ja/nee sticker

Het intensiever gebruik van de JA/Nee sticker op de brievenbus verminderd het gebruik van papier. De sticker is gratis af te halen op het gemeentehuis. Geadviseerd is om gedoseerd aandacht aan de Ja/Nee sticker te geven.

In het gemeentenieuws is een enkele keer aandacht geweest voor het gebruik en beschikbaarheid van de sticker.

5.11 Optimaliseren opstelplaatsen afvalcontainers

Het optimaliseren van opstelplaatsen is tweeledig. Enerzijds dienen de containers twee aan twee aan de weg gezet te worden zodat de vuilniswagen twee containers tegelijk kan ledigen. Anderzijds dienen containers in een grotere groep geplaatst te worden bijvoorbeeld omdat een straat slecht bereikbaar voor de vuilniswagen. Het op een juiste manier opstellen van de containers helpt mee aan een efficiëntere inzameling.

Om op bepaalde locaties inwoners te attenderen op de juiste opstelplekken voor de containers worden de juiste opstelplekken gemarkeerd. Geadviseerd is om hier voor de invoering ruim aandacht aan te besteden in de publiekscampagne.

In de communicatie is aandacht geweest voor het opstellen van de huisvuilcontainers. Ook in de afvalkalender zijn de aanbiedregels opgenomen waarbij aandacht is voor het twee aan twee opstellen van de containers. Ook vragen de afvalcoaches aan inwoners om de containers op de gewenste plek aan te bieden. Op 50 locaties zijn tegels voorzien van een afbeelding van een blauwe container om de plek te markeren voor het plaatsen van de container.

5.12 Ontdoen van AEEA (Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur)

Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur (AEEA) kan bij aanschaf van een nieuw apparaat worden ingeleverd bij de detailhandel. Ook kan AEEA kosteloos naar de milieustraat in Usquert worden gebracht. Geadviseerd is om hier extra aandacht aan te besteden.

In het gemeentenieuws is een enkele keer aandacht geweest voor het ingeleverd van AEEA. Op de milieustraat is 16% meer AEEA ingeleverd. Op de hoeveelheid ingeleverd bij de detailhandel is geen zicht.

5.13 Extra containers

Jaarlijks worden er extra groene en grijze containers door huishoudens aangevraagd om meer capaciteit voor groente-, fruit- en tuinafval of restafval te hebben. Een extra groene container kost €20,60 per jaar en een extra grijze container kost €308,- per jaar. Het verschil in deze kosten hangt samen met het verschil in het verwerkingstarief van de verschillende afvalstromen en de stimulans om afval gescheiden aan te bieden.

In 2015 zijn respectievelijk 31 extra groene containers en 2 extra grijze containers aangevraagd. In 2016 zijn er 251 extra groene containers en 7 extra grijze containers aangevraagd op een totaal van circa 7000 huishoudens. Het chippen en uitzetten van de extra containers is ook terug te zien in de benodigde uren inzet van de reiniging.

Extra aangevraagde containers		
Container	2015	2016
Grijs	2	7
Groen	31	251

Containers chippen: uren reiniging		
	2015	2016
Gepland	0	0
Werkelijk	127	262,5

Met name het aantal extra groene containers is flink gestegen maar het aantal extra grijze containers is beperkt gebleven. Dit betekent dat de capaciteit van de grijze

container voor restafval voldoende blijkt. Voor 3.5% van de huishoudens is de capaciteit van de groene container onvoldoende gebleken.

Tot april 2017 zijn er 21 extra gft containers aangevraagd. De verwachting is dat de extra aanvragen van extra GFT containers eenmalig was en de huishoudens die niet uit kwamen met de GFT container in 2016 al een extra container hebben aangevraagd.

5.14 KCA (Klein Chemisch Afval)

Klein Chemisch Afval kan door de inwoners van de gemeente kosteloos gebracht worden naar de milieustraat of vier keer per jaar aan de chemokar meegegeven worden. Geadviseerd is om de inzameling van KCA te monitoren in 2016 en indien gewenst aanvullend beleid op te stellen.

De hoeveelheid ingeleverd KCA is met 22% gestegen in 2016 ten opzicht van 2015. Er zijn geen signalen met betrekking tot de inzameling en er is geen aanvullend beleid gemaakt.

5.15 Luiers en incontinentiemateriaal

Op vijf locaties in de gemeente kunnen luiers en incontinentiemateriaal aangeboden worden. Bij de gemeentewerf kunnen kosteloos luierzakken gehaald worden om dit afval goed te verpakken. Geadviseerd is om extra aandacht te besteden aan deze inzamelmogelijkheid.

In het gemeentenieuws is een enkele keer aandacht geweest over het apart kunnen inleveren van luiers en incontinentiemateriaal. Ook in de afvalwijzer is aandacht voor het apart inleveren en zijn de locaties opgenomen.

5.16 Kringloopwinkels

Het hergebruiken van producten staat hoog in de circulaire economie. Kringloopwinkels spelen hierbij een belangrijke rol. Geadviseerd is om extra aandacht te besteden aan deze inzamelmogelijkheid.

In het gemeentenieuws is een enkele keer aandacht geweest voor het wegbrengen van producten naar kringloopwinkels. Ook in de afvalwijzer is hier aandacht voor. Tevens kunnen herbruikbare spullen op de milieustraat ook apart ingeleverd worden ten behoeve van de kringloopwinkels.

6 Neveneffecten

Door de veranderingen aan de afvalinzameling zijn er enkele zaken aan het licht gekomen die een goede inzameling, monitoring en het sturen op restafval minder goed functioneren.

6.1 Dumping op publiek toegankelijke wijkcontainers

In de gemeente zijn er verschillende locaties waar voor de afval inzameling gebruik gemaakt wordt van verzamelcontainers in plaats van minicontainers voor grijs en groen afval. Hierbij is te denken aan hoogbouwlocaties of woningen met een minimale tuin. Bijna 700 aansluitingen maken voor de inzameling gebruik van de verzamelcontainers. Op 36 locaties is een wijkcontainer voor het grijze restafval. Afhankelijk van het aantal aansluitingen zijn er één of meer containers per locatie. Op de meeste van deze locaties kan ook het GFT afval apart aangeboden worden.

In 2015 en voorgaande jaren werden de wijkcontainers één keer per week geledigd. Na invoering van alternierend inzamelen is het gebruik van de wijkcontainers toegenomen en moeten de containers twee keer per week geledigd worden. De extra ledigingen zijn verspreid over de hele gemeente nodig, er zijn geen locaties die er uit springen. Het aantal aansluitingen op de wijkcontainers en het aantal wijkcontainers is niet veranderd. Dit betekent dat er nu ook andere inwoners van de gemeente, die een eigen grijze container hebben, gebruik maken van deze voorziening. Dit wordt ook bevestigd door verschillende meldingen die door de gemeente zijn ontvangen door omwonenden, die zien met regelmaat een vreemde auto stoppen om vuilniszakken uit de kofferbak in de wijkcontainer te gooien.

De wijkcontainers worden gebruikt om afval te dumpen. Het extra ledigen van de verzamelcontainers vraagt extra inzet van de reiniging. Tegenover de extra inzet staat geen extra afvalstoffenheffing.

6.2 Onbewoonde adressen

De gemeente zamelt bij elk huishouden het grijze restafval en het groene gft afval in. Los van de woningen die gebruik maken van de verzamelcontainers krijgt elk huishouden een grijze en een groene container. Wanneer een huishouden een extra container wil gebruiken dan kan dit tegen extra kosten. Ook zijn er woningen waar niemand woont en geen afval wordt geproduceerd.

Na een handmatige inventarisatie is gebleken dat van ongeveer 200 onbewoonde adressen de grijze container vaak wekelijks toch wordt aangeboden ter lediging en de groene container met name in de zomer periode. Dit vertegenwoordigt bijna 5% van het aantal aansluitingen. Het betekent dat er inwoners zijn die gebruik maken van extra containers zonder hiervoor te betalen en niet de prikkel krijgen om beter afval te gaan scheiden. De kosten voor de inzameling en verwerking van deze containers wordt betaald door de gemeente zonder dat hier inkomsten tegenover staan.

Er bestaat geen koppeling tussen het container management systeem en het BAG systeem van de gemeente waardoor het onduidelijk is of een container bij een onbewoond adres behoort.

6.3 Paardenmest

De groene container is beschikbaar voor de inwoners van de gemeente voor de inzameling van groente-, fruit- en tuinafval. Nu er met het invoeren van alternierend inzamelen en het de VANG doelstellingen meer aandacht is voor de samenstelling van het afval en het aanbiedgedrag, is opgevallen dat de groene GFT container gebruikt wordt voor paardenmest. Tweewekelijks worden bijna 100 GFT containers vol met mest geledigd. Een volle container weegt naar schatting ongeveer tussen de 100 en 150 kilo. Dit zou betekenen dat ongeveer 10% van het GFT afval dat in 2016 aangeboden is via de groene GFT container uit paardenmest bestaat.

Paardenmest is een afvalstroom die niet thuis hoort tussen het GFT afval omdat paardenmest geen huishoudelijk afval is en het verwerkingsproces verstoort.

6.4 Monitoring afvalstromen

Met het monitoren van de afvalstromen is gebleken dat niet alle afvalstromen goed zijn geregistreerd waardoor monitoring op de betreffende afvalstromen niet goed kan plaatsvinden.

6.4.1 Grof tuinafval en gemeentelijk snoeiafval

Het huis-aan-huis ingezamelde grof tuinafval is jarenlang samen met het gemeentelijk snoeiafval aangeboden bij het ANG en als één afvalstroom geregistreerd. Tot 2015 zijn deze beide stromen als grof tuinafval gerapporteerd. In 2015 werd duidelijk dat hierdoor geen goede monitoring plaats kan vinden op beide afvalstromen. Vanaf 2015 is op het totaal de verdeelsleutel van 1/3 gemeentelijk snoeiafval en 2/3 grof tuinafval toegepast. Deze verdeling is ook in 2016 toegepast.

Door de toegenomen aandacht op het monitoren van de afvalstromen is duidelijk geworden dat deze verdeling niet accuraat en waarschijnlijk niet correct is. Daarom worden beide afvalstromen vanaf 2017 niet meer samen aangeleverd bij het ANG maar apart aangeleverd en geregistreerd. Een vergelijking op deze afvalstromen tussen de verschillende jaren is pas na 2017 weer goed mogelijk en geeft het belang van een goede registratie en monitoring weer.

6.4.2 Grof huishoudelijk afval

In 2016 zijn er enkele proeven geweest waarbij inwoners van de gemeente enkele keren gratis grof huishoudelijk afval naar de milieustraat konden brengen. Het brengen van grof huishoudelijk afval is gratis in het kader van beter scheiden van afval en het bieden van een goed alternatief voor de inwoners.

Tijdens de proeven is duidelijk geworden dat grof huishoudelijk afval bij de milieustraat normaal gesproken onder een bredere categorie geaccepteerd en geregistreerd wordt: overig particulier afval. Onder de categorie overig particulier afval vallen onder andere ook puin, bouw- en sloopafval. Op de milieustraat zelf worden de stromen wel fysiek gescheiden voor verdere verwerking. De resultaten van de proeven zijn handmatig geregistreerd.

Per 1 januari 2017 heeft het gratis brengen van grof huishoudelijk afval definitief vorm gekregen. Per huishouden mag twee keer een aanhanger of vier keer een kofferbak grof huishoudelijk afval per jaar gratis gebracht worden. Voor de registratie is hiervoor een aparte categorie gemaakt.

6.5 Grijs gebied containers

In het proces van het stoppen met bedrijfsafval is gebleken dat er voor een aantal klanten jaren geen kosten in rekening zijn gebracht. Hieronder vallen de eigen gebouwen van de gemeente en verschillende, maar niet alle, verenigingen. Dit is historisch gegroeid door onderlinge afspraken tussen de betreffende verenigingen en de gemeente mede op basis van het vervullen van werkzaamheden met betrekking tot de openbare ruimte op gemeentelijke sportcomplexen. Het betreft in totaal 58 locaties met 1 of meerdere containers welke wekelijks en voor een deel twee maal per week gelegeerd worden.

Voorafgaand aan het stoppen van de inzameling van bedrijfsafval kon geen duidelijkheid verkregen worden hoe om te gaan met het afval van de betreffende verenigingen. De projectgroep heeft samen met de betreffende wethouder hierop besloten om de inzameling bij de betreffende klanten in 2016 voort te zetten en in 2016 met een oplossing te komen. Omdat de inzameling van bedrijfsafval gestopt is per 1 januari 2016 en uit de afvalstoffenverordening is verwijderd zijn er geen kosten in rekening gebracht. De inzameling vindt plaats met de inzameling van huishoudelijk afval en komt hierdoor ten laste van de afvalstoffenheffing van de inwoners van de gemeente.

In 2016 is na navraag gedaan bij de VNG om duidelijkheid te verkrijgen hoe om te gaan met afval afkomstig van verenigingen. Het antwoord van het VNG luidt als volgt:

Stichtingen en verenigingen zijn per definitie geen particulier huishouden en kunnen ook niet op deze manier worden aangemerkt. Het afval van deze organisaties is dan ook bedrijfsafval.

Omdat de gemeente officieel geen bedrijfsafval meer inzamelt en hier ook niet de juiste administratie voor voert is het noodzakelijk om de inzameling bij de betreffende verenigingen en eigen gebouwen te stoppen. Ook worden verenigingen nu verschillend behandeld.

6.6 90 kilo afstelling vuilniswagens

Bij de aanbiedregels is omschreven dat een aangeboden huisvuilcontainer niet zwaarder mag zijn dan 75 kilo. Deze maximum waarde is bepaald vanwege de veiligheid, de technische beperkingen van de vuilniswagens en het scheiden van afval. Wegens het ontbreken van een weegfunctie op de vuilniswagens wordt nu elke te zware container gelegeerd. Tijdens de lediging komt het hierdoor voor dat er containers in de vuilniswagen vallen. Het risico bestaat dat een container naast de auto valt. Tevens betekenen te zware containers een grotere belasting van de vuilniswagens met toenemende slijtage en onderhoud tot gevolg. De containers zijn te zwaar omdat er verkeerde afvalstromen in aangeboden worden zoals stenen en grond. Afvalstromen die niet in het restafval thuis horen maar gescheiden aangeboden dienen te worden op de milieustraat.

7 Conclusies en aanbevelingen

De verwachte afname van de hoeveelheid restafval met 7% is ruimschoots gehaald. Er is maar liefst 25% minder restafval na nascheiding. Hiermee is een goede stap genomen richting het behalen van de VANG doelstellingen van 100 kilo restafval per persoon per jaar en 75% afvalscheiding. Het aantal kilo restafval is van 360 kilo gedaald naar 287 kilo per persoon in 2016. Het scheidingspercentage is gestegen van 52% naar 57%. Om beide doelen te kunnen halen zullen er nog vele grote en kleine stappen gemaakt moeten worden.

De afname van de hoeveelheid restafval is gedeeltelijk te verklaren door toename van andere afvalstromen door betere afvalscheiding. Voor het grootste deel van de afname is het lastig een oorzaak aan te wijzen. Mogelijk werd de huisvuilcontainer onrechtmatig gebruikt voor bedrijfsafval.

De verwachte besparingen op het gebied van de afvalinzameling zijn ook behaald. Bijna alle onderdelen hebben een besparing opgeleverd rond de verwachting met als grote uitschieter de verwerkingskosten van het restafval doordat er maar liefst 25% minder restafval verwerkt is.

Over de invoering van alternerend inzamelen is breed gecommuniceerd. Toch leverde de verandering voorafgaand en enkele maanden na invoering reacties van inwoners op. Deze zijn adequaat door het KCC, het bedrijfsbureau, de reinigers en de afdeling milieu beantwoord. Twee maanden na invoering kwamen er nauwelijks nog reacties binnen. De afvalcoach speelt een belangrijke rol als schakel tussen gemeente en haar inwoners. De afvalcoach helpt inwoners met het scheiden van afval en het correct aanbieden van afval. Wanneer afval niet correct aangeboden wordt gaat de afvalcoach in overleg met als resultaat dat afval beter gescheiden wordt en op een goede manier aangeboden wordt.

In het kader van de flankerende maatregelen is middels communicatie veel aandacht geweest voor het gescheiden aanbieden van de verschillende afvalstromen. Echter het beperken van het aan huis inzamelen van grof huishoudelijk en grof tuinafval bleek niet goed te werken. De wachtlijsten liepen snel vol waarna terugkeer naar het oude systeem de oplossing bood. De pilots met gratis brengen van grof huishoudelijk en grof tuinafval naar de milieustraat later in het jaar zijn succesvol gebleken en hebben in 2017 een permanente uitwerking gekregen waardoor de inzameling aan huis naar verwachting zal verminderen.

Door het invoeren van altererend inzamelen en hiermee te sturen op restafval zijn er een aantal neven effecten ontstaan en aan het licht gekomen. Publiek toegankelijke wijkcontainers worden gebruikt om afval te dumpen waardoor extra inzet nodig is om de containers vaker te ledigen. De containers van veel onbewoonde adressen worden vaak geledigd. Deze containers bieden de mogelijkheid om afval te dumpen en hier niet voor te betalen. Hierdoor verminderd de prikkel tot het scheiden van afval.

Onder de gft containers zijn bij elke ledigingsronde ongeveer 100 containers gevuld met paardenmest welke 5% van de totale hoeveelheid gft uitmaakt. Paardenmest verstoort het verwerkingsproces en behoort niet bij het gft afval.

Met het stoppen met inzamelen van bedrijfsafval is gebleken dat er voor 58 locaties al jaren geen kosten gerekend worden. Wegens gebrek aan een oplossing is de inzameling

op deze locaties voortgezet in de route voor huishoudelijk afval. Het VNG antwoorde op dit vraagstuk als volgt: *Stichtingen en verenigingen zijn per definitie geen particulier huishouden en kunnen ook niet op deze manier worden aangemerkt. Het afval van deze organisaties is dan ook bedrijfsafval.*

Te zware huisvuilcontainers worden aangeboden met gevolgen voor veiligheid en vuilniswagens. Dit is een teken dat hier afvalstromen in zitten die gescheiden dienen te worden.

Het is aan te bevelen om de geconstateerde neveneffecten aan te pakken zodat deze lekstromen in het systeem gedicht worden en er beter gestuurd kan worden op restafval.

Het verminderen van restafval en het verbeteren van afvalscheiding kan gerealiseerd worden door een samenspel van maatregelen. Naast het beperken van minder effectieve manieren van inzamelen dienen ook mogelijkheden geboden worden om gescheiden afval goed aan te kunnen bieden.

De gestelde besparingsdoelen zijn ruim gehaald door een groter dan verwachte afname van de hoeveelheid restafval. Al zullen voor de VANG doelstellingen en de geconstateerde neveneffecten nog verschillende stappen gemaakt moeten worden.